

Politiikka ei avaudu pelkästään laskimella, mutta laskintakin tarvitaan

ANSSI KEINÄNEN

Anna Kontulan kirjoitus tilastollisen tutkimuksen hyödyllisyydestä politiikan tutkimuksessa on terve-tullut puheenvuoro poliittisen toimijan (toki myös tutkijankin) näkökulmasta. Liian harvoin tutkimuksesta käydään keskustelua eri tahojen perspektiiveistä. Kontulan viesti tutkijoille on: politiikka ei avaudu laskimella. Olen eri mieltä: politiikka ei avaudu *pelkästään* laskimella (tilastollisella tutkimuksella), mutta sitäkin tarvitaan.

Empiirisen tutkimuksen menetelmiin liittyy niin hyviä kuin huonoja puolia. Tutkijan on tunnistettava menetelmien ja aineistojen ongelmat. Ongelmatonta empiiristä tutkimusta ei ole, olipa kyse sitten laadullisesta tai tilastollisesta tutkimuksesta.

Tutkimuskysymys määrittelee sen, minkälaista tutkimusotetta tutkimuksessa käytetään. Jos tutkijat haluavat vertailla esimerkiksi ministeriö- tai valiokuntakäytäntöjä, tarvitaan yleensä laaja aineisto, jotta johtopäätökset olisivat luotettavia. Vastaavasti jos tarkoituksena on löytää keskimääräisyyksiä ja tehdä yleistyksiä, tilastollinen lähestymistapa on luonteva.

Myöskään se, että ”asiat ovat yleisesti tiedossa” ei poista tarvetta saada myös numeerisesti todennettua näitä uskomuksia (jotka voivat osoittautua vääriksi). Yleisen keskustelun ja myös esimerkiksi lainvalmistelun laadun parantamisen paineen synnyttämiseksi on tärkeää, että asioita pystytään esittämään numeerisesti (esim. kuinka usein kerrotaan, millä menetelmillä ja aineistoilla vaikutuksen arvioinnit on toteutettu).

Totta on Kontulan väite, että dokumentteihin perustuvat empiiriset analyysit eivät vastaa kaikkiin relevantteihin kysymyksiin, tai sitten dokumentteja tulisi analysoida syvemmin. Näin on muidenkin empiiristen menetelmien kohdalla. Hyvä tutkimus nostaa esille lukuisia uusia tutkimuskysymyksiä. Usein näitä vastauksia lähdetään hakemaan muilla menetelmillä kuin mitä alkuperäisessä tutkimuksessa on käytetty.

Eri aineistoissa on omat ongelmansa, jotka tutkijan tulee tiedostaa. On tosiasia, että esimerkiksi kaikkia asioita ei kirjata hallituksen esityksiin ja valiokuntamietintöihin. Myös haasteluihin perustuvissa aineistoissa on ongelmansa kuten muistamattomuudet, halu nähdä asiat omalta kannalta edullisesti, haastateltavan päätösharhat jne.

Parhaimmillaan eri menetelmillä tehdyt tutkimukset tukevat havainnoillaan toisiaan, kuten esimerkiksi valiokuntatutkimukset eri sidosryhmien vaikutusvallasta: dokumentteihin perustuvassa analyysissä saatiin saman tyyppiset tulokset kuin kyse-lyllä valiokuntien puheenjohtajille ja valiokuntaneuvoksille.

Suomessa tarvitaan lisää erilaisilla menetelmillä tehtyjä tutkimuksia politiikasta. ”Tutkimuspajatso” ei ole lähellekään tyhjentyneet *poliittisen tilastollisen tutkimuksen* saralta. Olen Kontulan kanssa samaa mieltä siitä, että myös laadullista tutkimusta tarvitaan lisää. Kyse on myös rahasta. Laadullisen tutkimuksen aineiston kerääminen on usein työläämpää kuin esimerkiksi hallitusten esitysten läpikäyminen. Toisaalta eduskunta tutkimuskohteena ei ole kaikista helpoin kohde.

Politiikan tutkimus tarvitsee monella eri lähestymistavalta tehtyjä tutkimusta. On turhaa kinastella, voiko politiikan tutkimusta tehdä tilastollisesti tai laadullisin menetelmin. Olen vakuuttunut siitä, että molempia (ja muitakin) lähestymistapoja tarvitaan samoin kuin ylipäänsä valtioneuvostoa ja eduskuntaa koskevaa tutkimustakin enenevässä määrin.

Lisätutkimuksen ohella tarvitaan eri tahojen välistä keskustelua tutkimus- ja selvitystuloksista. Lainvalmistelijoiden ja poliitikkojenkin vuoropuhelua tutkijoiden kanssa voisi olla enemmän. Hyvänä esimerkkinä voisi nostaa esille perustuslakivaliokunnan entisen puheenjohtajan Kimmo Sasin esittelyt kokemuksistaan perustuslakivaliokunnasta.